

L'emblema de Santa Eugènia

Els veïns de l'antic poble de Santa Eugènia de Ter estan d'enhonorabona: el seu edifici més emblemàtic és a punt de ser rescatat de l'abandó. Es tracta de can Ninetes, masia fortificada del segle XVI adossada a una torre de defensa més antiga. Aquesta casa, situada al bell mig del Pla de Girona i avui ofegada per les edificacions del seu entorn, va presidir durant segles la vida agrícola de l'anomenada Santa Eugènia sobre l'Horta, que Prudenci Bertrana va descriure magistralment a la novel·la *Jo!*: «Sembrats esponerosos d'una verdor fina i tornassolada, masies voltades de figueres i algun xiprer, agrupaments de verns, saules i pollancre, perfils negrosos de marges assenyalant les vorades de recs i camins, i la recta processó dels plàtans espaiant-se al llarg de les rutes».

D'aquella Santa Eugènia de les hortes, amb verdures de ben guanyada fama al mercat de Girona, es va passar poc a poc a l'activitat industrial; la mateixa aigua que regava els camps feia moure també les turbines de les fàbriques. Després, l'any 1962, el poble va ser annexionat a Girona, i Santa Eugènia va incorporar la seva estructura rural i fabril al conjunt suburbà

d'un barri-dormitori en el qual els blocs impersonals de pisos supliren el campanar perdut i els espais lliures havien deixat de ser una expectativa de conreu per convertir-se en una proposta d'especulació. Ofegada pel caos urbanístic i per la paperassa administrativa, Santa Eugènia va ser a punt de veure's reduïda al nom oficial d'un tros de carretera; podia convertir-se en un lloc de pas sense fesomia pròpia, engolit per la prepotència depredadora de les estructures superiors. Per sort, enmig d'una zona progressivament despersonalitzada, va restar sempre dempeus, com el primer signe d'identitat, la rústica silueta domèstica i familiar de can Ninetes, amb la imatge de la patrona esculpida al dintell de la porta. Si els habitants de Santa Eugènia no havien pogut evitar l'annexió, van lluitar per no perdre almenys allò que era més seu, i van començar a reivindicar la masia com a centre

entre cívics. Tenien a favor seu un precedent pintoresc però autèntic: a la dècada dels cinquanta, quan l'annexió era lluny, el propietari del mas, Enric Perpinyà, conegut per en Ninetes, organitzava rifes i venia números dalt d'una tarima, davant de casa seva, per sufragar l'import de les festes del poble. Amb aquesta activitat espontània, can Ninetes havia començat a ser el centre cívic que la gent de Santa Eugènia volia que fos.

Ara hi ha indicis d'un possible compliment de les aspiracions populars. Ha costat, però sembla que per fi l'Ajuntament de Girona, propietari de l'edifici, posa fil a l'agulla per a les obres de rehabilitació. Ara només cal que no s'aturin per manca de pressupost o que no s'encallin en els esculls burocràtics i polítics de les partides i de les prioritats. Enric Marquès, pregoner de l'última Festa Major, ja posava els ciutadans en estat d'alerta a propòsit d'això: «Sigueu vigilants i exigents amb els temes de temps, qualitat i funcions previstes –les adequades– en la realització d'aquest equipament cultural irrenunciable». Vigilància i exigència són, en efecte, els mots d'ordre d'aquesta batalla.

Can Ninetes de Santa Eugènia de Ter. Segons les últimes notícies, el centre cívic no estarà enllestit fins al 1996.

NARCÍS JORDI ARAGÓ